AYDEDE

No. 91 — 21
Cumartesi 17 Temmuz 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Amennâ ve İllallah!

Partiler ve parti içinde particikler gittikçe üreyip türeyor; çoğalmakta devam ediyor. Evvelâ anaç parti olarak C. H. P. yi görüyoruz. Ötekiler bunun kanatlarının altından çıkmıştır. Hem de yıllarca "Panın meci panga" denilen aralarında su sızmaz halde, bir kaptan yiyip içerek, arabasına bindiklerinin türküsünü bir ağızdan söyliyerek!

Derken C. H. P. den D. P. zuhur etti. Az mı sevindik?

Fakat çok geçmedi D. P. den ayrılanlar oldu. Bunların bir kısmı M. P. olmak üzereler; yani Millet Partisi... Bir kısmı da M. D. P. ye tahavvül niyetindeler; yani Müstakil Demokrat Partisine.

Oldu dört...

Fakat anaç parti içinde kalanlar henüz kopup bölünmemiş olmakla beraber şimdiden iki hizip şeklini aldılar: 1 — Müfritler; 2 — mutediller.

Müfritler ötekilere bir isim de takmışlar: Müstakil halkcılar; yani bir M. H. P...

Şimdi - Kalkınma ve saire gibi bir türlü kendinden kâfi derecede bahsettiremiyenleri bir yana bırakalım - faal sahada yekûn beşi buluyor. Tarafsız ve resmen müstakillerle yediyi...

İki yılda ne feyizli, bereketli gidiştir bu! Horozu çok olan yerin sabahı geç olur.

Fakat asıl yekûna bakarsanız değişiklik yoktur. Ortada daima bir C. H. P. ile C. H. P. den ayrılanlar var. Acaba o yedi gruptan C. H. P. ile bir aralık can ciğer olarak iyi veya fena her hareketine uymamış, büsbütün başka ve müstakil zihniyette yaşamış, mesnet, memuriyet, hizmet ve menfaat kabul etmemiş, politikada gerçekten hususî fikir ve kanaat sahibi kaç kişi çıkar? Bunların hepsi de - Arnavudun börülce hesabiyle önüne çıkan fasulye gibi - hep C. H. P.!

Lüzumsuz üreme ve türemelerden memleket gına getirmek üzeredir. İşin ciddiyeti kayboluyor. Halk maksadın:

Oda çıksın bir tahta
Salınsın bir kaç hafta

Olmasından şüphelenmeğe başlıyor. Tek parti iyi bir şey değil; amennâ! Lâkin kısa zamanda bu kadar çoğundan da illallah!

AYDEDE

Türkiye Yakın Şarkın yegâne kalesidir.
"Dünya gazeteleri"

Demokrasi kerametlerinden

Yeni Ticaret Bakanı Barlas, tüccarları topladı, iktısadi durumumuz hakkında mütalealarını öğrenmek istedi.

İşlerin mânasız formaliteler yüzünden sekteye uğradığını, hükûmetin ticaret yapmak hastalığına tutulduğunu acı acı anlatan tüccarlarımızdan biri şöyle dedi:

"— Birçok servetlere sahip olan memleketimizde iktısadî buhran olmamalıydı. On senelik ticaret politikamız, baştan başa tezadlar ve hatâlarla doludur. Bakanlık en lüzumlu olan maddeler – bu meyanda istihsal âletleri – için döviz yok, derken, gümrükler plâstik maddeler, kıymetsiz eşyalarla doldu."

Mademki on senedir ticaret politikamız baştan başa hatâlarla doluymuş da, bu zat neden bunu evvelki Ticaret bakanlarına söylememiş?

İşte, Demokrasinin kerametlerinden biri.

İstanbul

Mahya değil, muamma

Mübarek Ramazan ayındayız. Müminler oruçlarını tutmakta, namazlarını kılmakta; Vakıflar Umum Müdürlüğü de güzel minarelerimizin gerdanlarına nurdan gerdanlıklar takmakta, bunların şereflerine mahyeler asmaktadır.

Geçen Pazartesi gecesiydi. Beyazıt camiinin önünden geçenler, bir mahye okudular ve hayretler içinde kaldılar:

YİRMİ İKİ YAŞINDA

Kim? Cumhuriyet mi? Allaha şükür birkaç ay sonra tam yirmi beşinci yılını kutlayacağız.

Tam kadrolu demokrasi âlemine geçişimiz daha pek çok yeni.

Dil veya lâtin harfleri inkilâbı mı? Olamaz...

Herhalde Vakıflar Umum Müdürünün yaşı da değildir. Öyleyse?.. Bu mahya değil muamma!

HALLETMEDİLER BU LÜGAZIN SIRRINI KİMSE
BİN KAFİLE GEÇTİ HÜKEMADAN FUZELÂDAN

Bir ömür böyle tükeniyor

★ Bu kaçıncı Adalet Bakanıdır ki İstanbula gelmiş ve: "Adalet Sarayı işi neticelenecek, ceza evleri islâh olunacak, şimdiki adalet binaları bakımsız halden kurtarılacak!" demiş, yaz yahut kış tatilinden bir kısmını şehrimizde geçirdikten sonra Ankaraya dönmüştür! Evet, kaçıncısıdır bu Bakan? Kaç senedenberi hep böyledir o beyanat?

Gazeteler üzerindeki tarihlerden başka değişen birşey yoktur. 1938 ile 1948 tarihli nüshalara bakınız: Adalet Bakanının beyanatında fark bulamazsınız.

Fark ancak tarihlerdedir. Bir ömür böyle tükeniyor!

★ İktidar Partisi kısmi seçimlere iştirakin az olmaması için her çareye baş vuracaktır.

En iyi çare seçim kanunu milletin dilediği şekilde tadil etmekti ama o zaman da ipin ucu elden giderdi.

Herkes kendi çıkarın göre muhalif

— Ne biçim hükûmet be! Hem dövizi yok, hem Amerikaya eroin ihracına müsaade etmiyor!

AKLIMDA KALANLAR

Eşrefin istintakı

Sadrazam Kâmil Paşa; aleyhindeki meşhur kıt'asına rağmen nedense şair ve hicivci Eşref Efendiyi senelerce himaye etmişti. Ve onu bir çok kere belâdan kurtarmıştı.

Birisi de şudur: (1900) senelerinde idi galiba? Haley yıldızı bizim yıldıza çarpacak, dünya yanacak rivayetleri çıkmıştı, herkes de korkmuştu. O kadar korkmuştu ki; hâlâ hatırlarım: Beyrut Maarif müdürü Mahmut Bey (Merhum Selim Nüzhetin pederi) sızarcasına rakı içmiş, uyumuştu.

Her ne ise; Eşref bir kıt'a yazar ve İkinci Sultan Abdülhamidin oturduğu Yıldız sarayına muazzam bir taş atar. Derhal jurnal ederler. Padişah kızar, maiyet-i-seniyye Paşalarından Şakir paşayı İzmire yollar:

— Eşrefi İzmire getirsinler, vali Kâmil Paşa ile beraber, yani Kâmil ve Şakir Paşalar Eşrefi istintak etsinler.

Emrini verir.

Hünkârın dediğini yaparlar; Eşref Efendiyi sıygaya çekerler. Emsaline benzemiyen bir istintak olduğu için şair sıfırı tüketir, ve tevil yollarına saparak; istintak edilirken âdeta sapıtır.

Şakir Paşa da insaflı bir adam olacak ki, şairin kabahatini bazı iptilâlarına hamleder; hünkârı daha çok kızdırıcı harekette bulunmaz. Bir fezleke yaparlar, valiyle beraber imzalarlar, bu kâğıdı alır, Şakir Paşa İstanbula döner.

Eşref Efendiyi kaymakamlıkta bulunduğu mahalle iade etmek üzere yanına çağıran Kâmil Paşa:

— Tevil edeyim derken büsbütün berbat ettin!

Diye onu azarlar.

Bir iki gün daha onu merkezde tutar, sonra yerine yollar. Saraydan da bir haber gelmez, mesele biter.

Bu hâdiseyi bilenler Eşref Efendinin kıt'asında fazla ileri gittiğini söylerlerdi!!

Semih Mümtaz S.

Cer Mollasının hazır cevaplığı

Cezzar Ahmet Paşa Akkâda iken üç aylarda cerre çıkan mollalardan biri konağına geldi. Paşa mollaya bir (aşır) okuttu. Kendisi de bir aşır okudu. Sonra bir satır yazı yazdırdı. Kendisi de onun gibi bir satır yazı yazdıktan sonra lâtife maksadiyle sordu:

— Molla! Artık birbirimizde hakkımız kalmadı! Şimdi ne diyeceksin? Ne istersin? Söyle bakayım!

Molla:

— Bendeniz, dedi. İstanbuldan buraya kadar geldim. Zatı âliniz de oraya gidip gelmelisiniz ki haklaşalım!

Kurtarılmak için

İki Iskoçyalı vapurla Manşı geçiyorlar. Vapurun hareketinden sonra, birisi ötekine sorar:

— Eğer yanılmıyorsam yeni yaptırdığın elbiseni bavula koydun.

— Evet, tabii.

— Müsaade edersen vapurdayken o elbiseyi ben giyeyim:

— Neden yeni elbisemi sana giydireyim?

— Çünkü sen iyi yüzersin, eğer gemi batarsa beni de kurtaracağından emin olurum.

Daktilo — Maaş iyi. Lâkin beni alâkadar eden, bu işin istikbali olup olmadığıdır. Evli misiniz?

"Yunan karikatürü"

Cumartesi — Çarşamba

YENİ KAPI, ESKİ ÂLEM

Biraz hava almak ümidiyle, o müthiş sıcaklarda, akşam üstü "Yenikapı" ya gittim. Burada, odun yığınları, tren düdükleri, toz, toprak arasında bir sürü kahvemsi gazino, gazinomsu tiyatro, tiyatromsu meyhane ve meyhanemsi varyeteler var. Gayet tabii bir de aile gazinosu. Her taraf tıklım tıklım dolu.

Sokak ismi verilen yer, panayır yeri gibi! Kabakçekirdeği, leblebi, hiyar, domates, kavun, karpuz, jilet, tarak, çorap, ağızlık, naylon kemer, niyet ve daha akla, hayale gelmiyen bir sürü şey satanlar etrafınızı alıyor. Bütün gazinolar, duyulsun ve komşunun sazını bastırsın diye, hoparlörlerin son haddine kadar açmışlar, kulakları sağır eden bir, sözüm ona musiki gürültüsü. Âlaturka bir şarkıya, tiyatronun mızıkasının davulu hâkim oluyor, ona da, bir cazbandın saksofonu.

Bütün bunlar kâfi değilmiş gibi sarhoşladıktan sonra şöyle bir Beyoğluna uzanacak hovardaları taşımak üzere sıraya dizilmiş taksilerden biri, radyosunu açmış, Ankarayı alıyor, şoför, içeride hafiften yapındırıyor, dikiz ettiğimi görünce:

— Ne yaparsın Beyağabey, diyor, biz de burada halleniyoruz.

Uzakta, ufukta minareler pırıl, pırıl... Yenikapının küçük koyunda, sandallar hafif hafif sallanıyor. Bunlardan bir tanesinin içine motor koymuşlar, bir de otomobil direksiyonu ilâve ederek modernleştirmişler.

Modern bir ramazan gecesi.

ÜÇÜ BİR ARADA

Duvar ilânları "Üç Sanatkâr bir arada" diye Müzeyyen Senar, Zehra Bilir ve Perihan Altındağın bu gazinolardan birinde okuyacaklarını söylüyor. Giriyoruz. Saat 22. Fakat sahnede, bir şişman bayan, elinde mendilini kıvırarak bir şarkı söylüyor. Bu şarkının bilhassa şivesini hatırlıyorum. Evet, vaktiyle bir Suzan Yakar vardı, şimdi onun şarkılarını başkaları okuyor. Fakat onun gibi muvaffak olamıyorlar. O da muvaffak olduğu bu sahayı bırakmış, muvaffak olamadığı bir sahada, film yıldızı olmağa çalışıyor. Ama bu üç sanatkâr nerelerde? Tuhaf şey. Gözlerimin önüne, gazetelerin ilân sahifeleri geliyor, üç sanatkârın başka yerlerde okuyacakları yazılı. Bu işte bir sır var. Basit bir sır. Şimdi sürat asrındayız. Bir sanatkâr, ayni akşamda iki, üç muhtelif yerde okuyabiliyor. Amma saat kaçta?. Hayranları onları ne zaman, nerede bulabilecekler? İşte gazinoların sırrı. Onlar gelene kadar oturup, bekliyeceksiniz ve beklerken, boş duracak değilsiniz ya... Bir parça içeceksiniz, gürültüden, içkiden mankafa olacaksınız ve artık hakikaten bir sanat âlemi!!, yaşadığınızı bir musiki ziyafetinde bulunduğunuza kanaat getireceksiniz.

Bunları düşünürken bir alkış şakırtısı ile kendime geldim. Sahnede yeni bir bayan peyda olmuştu. "Kim" diye sorunca "Can" dediler. Bir resim sergisinde onun bir tablosunu görmüştüm. Ressam Arad'ın imzasını taşıyan bu tablo ile aslını mukayese edemiyecek kadar uzakta idim. Fakat Can çok alkışlanıyordu. İleride yıldız olmak ihtimali var. Bir ihtimal daha var!.....

— Çocuğa "piston" mu öğretiyorsunuz?

— Evet, Memur yapacağız da faydası olur diye düşündük!

HAZIRUN

Etrafıma bakınıyorum. Ekseriyet esnaf, işçi ve Beyoğlunu, mühim, erişilmesi güç bir yer sanarak, kıyıdan kıyıdan dolaşan taşralılar. Bir sürü de çocuk. Haniya şu, sinema ve tiyatro kapılarındaki ilânlara göre "içeriye alınmaları yasak" yaşta çocuklar. Aileler ile beraber gelmişler, babalarının analarının nasıl sarhoş olduklarını ve arada sırada, yan masalardaki münakaşaları seyrediyorlar, dinliyorlar, hayatı!! öğreniyorlar.

Ortada bir şipşakçı dolaşıyor ve fotoğraflar çekiyor. Bu resimler aile albümlerine girecek, komşulara nispet olsun diye gösterilecek. Sayısız miktarda kedi, masa altlarında kavga halinde. Garsonlar tekmeliyor, "A... günah ayol!" diye yufka yürekli tâzeler kedilere sahabet ediyorlar.

Fındıkçı olduklarını söyledikleri fıstıkçı kızlar, masanıza badem getirip bırakıyorlar ve kalkıp giderken geliyor, birer papelinizi alıyorlar.

Dışarıda, denizde, sandallardan anafor saz dinliyenler var. Velhasıl, bir âlem... Üç güzeller henüz ortada yok. Bekliyelim. Saat 23 e geliyor.

ZENDOSTLUK

Hava çok sıcak olduğu için, hemen herkes caketini çıkarmış. Müşterilerden biri yerinden kalkıyor. İlerlerken, bir masadan, genç bir kadın onu caketsiz görüp garson sanarak çağırıyor, bir şeyler ısmarlıyor. Beriki hiç bozmadan istenilenleri gidip büfeden peşin para ile alıyor, masaya getirip bırakıyor ve:

— Buyurunuz, diyor, başka bir emriniz olursa ben şu masadayım.

Yerine oturuşunu takip eden genç kadın pembeleşiyor, mahcup oluyor, fakat memnundur. Eski zendostlukları hatırlatan bir tablo. Romantizm henüz ölmemiş. Lâkin hava gittikçe ağırlaşıyor işte önümüzdeki şişede bitti. Bir arada olan üç sanatkâr henüz görünmüyor, haydi kalkınız, gidelim, evde eğer su varsa, bir duş yapar, yatarız.

Fikret Âdil

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

Bu sırada, bir gün İsmail Gümülcineli merkeze çıkageldi. mayası ihtiras ve hasetten yuğurulmuş olan bu hem kendine, hem arkadaşlarına muzir politikacı hiç birimizden hâzetmez, kimse de kendisini sevmezdi.

İlk Hürriyet ve İtilâfın katili o idi; az daha İttihat ve Terakkiyi bile içinden tarümar ediyordu; Şimdi de yeni fırkayı tefrikaya düşürmeğe gelmişti. Sinsi, cahil, korka.:, hülâsa bütün mânası, şumulü ile muzir bir siyasetçiydi.

Fakat, maalesef, eski merkez-i-umumi azasından olmak itibariyle, tıpkı Sıtkı Bey, Şaban Efendi ve hoca efendiler gibi Hürriyet ve İtilâfın kongre karariyle intihap edilmiş en tabiî ve haiz-i selâhiyet bir uzvu bulunuyordu; yeni intihap edilenlerin, yani bizlerin vaziyet-i-kanuniyemiz çürüktü.

O bittabi müzakereye dahil oldu, fakat kabineye sokmıyacaktık. Bunu hissedince Baltalimanının eşiğini aşındırmağa başladı; hattâ listenin son kararlaştığı gece, içtimaa, davetsiz, selmetüsselâm gelmiş, kabineye kendisini sokturmak için yapmadığı kalmamıştı. Nihayet açıkça anlatmışlardı : Nazır olmıyacaktı. Fakat Divan-ı-harb-i-fevkalâde baş müddelumumiliği, vasi ve âdeta diktatörümsü bir selâhiyetle uhtesine verilecekti.

Ben buna müterizdim : İttihat ve Terakki rüesasının seyiatı o kadar çok, sarih ve müdellel idi ki Gümülcineli idaresinde ayrıca kanunsuzluk yapmak, dürüşt muamele göstermek, mahkemeyi bir zulüm teşkilâtı şekline sokmak lüzumsuz, çirkin ve ayıptı !

●

Padişah, bizim hazır olduğumuzu öğrenince Tevfik paşayı atmak için bir vesiyle bulmak mecburiyeti karşısında kaldı. Kabinede bir, iki istifa yaptırmak işi teshil edebilirdi. Fırkamıza mensup olup hattâ İzmir valiliğile nezareti fırkanın muvafakatiyle kabul eden Ethem Beye müracaat lâzımgeldi; Sabri Efendi ile ben postaneye uğradık ve kendisinin kabinemizde Ticaret nezaretine tayinini haber verdikten sonra, tâcil için, istifasının muvafık olacağını söyledik.

Nazikâne reddetti : Tevfik Paşanın kendisine gösterdiği emniyet üzerine bu suretle mukabelesi nankörlük olurmuş... Doğru bulduk; döndük.

İki gün sonra, yani 3 Martta saat dört vardı, fırkada idim, Zeynelâbidin Efendi yelyeperek, yelken kürek geldi, beni bir kenara çekti, kulağıma şunu fısıldadı :

— İş oldu, bitti... Yarın hükûmete geliyoruz !

●

18

Sabah beş muharrirliğim nasıl kararlaştı ve mevki-i-iktidardan bir gün evvelki akşamımız nasıl geçti?

Evet, iş olup bitmiş, Tevfik Paşa istifasını vermiş, Sadaret resmen Ferit Paşaya teklif olunmuş, o dahi vükelâ listesini arz ve mucibince iradesini ahzederek ertesi günü sabahleyin saat dokuzda Dolmabahçe sarayında toplaşılmak üzere yeni nazırlara malûmat verilmesini Zeynelâbidin Efendiden rica etmişti. Ben, zaten Bebeğe gideceğim için geçerken Ali Kemal Beye matbaasında keyfiyetten haber verecektim. Akşam basmak üzere idi, odasına girdim, makalesini yazmakla meşguldü; beni görünce şuzeşli bir çehre ile :

— Mirim, dedi, bu her gün makale yazmak çekilir belâ değil ! dedi.

— Eh, dedim, Allaha dua et artık kurtuldun... Zirâ nazır oldun, yarın hükûmete geliyorsunuz !

Şaka zannetti : Temin ettim. Derken Mehmet Ali Bey de çıkageldi; sonra telefon da öttü : İlk karardan rücu edilmişti : Nazırlar dokuzda Dolmabahçe sarayında değil, evvelâ merkez-i-umumide buluşacaklar ve doğru Babıâli Sedaret dairesine giderek Sadrazamın vüruduna intizar edeceklerdi!

(Sabah) idare müdürü (Aleksan) a meseleyi bildirdik. Adamcağız şaşırdı :

— Peki ama, dedi, gazete ne olacak?

Ha, sahi, bu ciheti hiç düşünmemiştik... Haydi biz düşünmiyebilirdik, fakat Ali Kemalin düşünmüş bulunması lâzımdı. Fakat, benim anladığım ruhan bedbin olan Sabah baş muharriri, hiç muvaffakiyete inanmadığı gibi, fırkanın hükûmete geçebileceğine ve Ferit Paşanın da Sadrazam olacağına inanmazdı. Evet, şimdi, gazete ne olacaktı? Ali Kemal ve Mehmet Ali Beylerle ben meseleyi konuştuk. Nüzhet Sabitten muvafıkını bulmuyordum; halbuki o, iaşeyi istiyordu, Ali Kemal de zaten gazeteye Nüzhetin geçmesine taraftar görünmüyordu. Nihayet benden başkası çıkmadı; Riza Tevfik, bir aralık aklımıza geldiyse de muntazam çalışmıyacağı ihtimaliyle vazgeçtik.

Ben, o zaman bazı fikirler koydum : Gazeteyi nim resmî bir hale sokmak emelinde idim. Öyle kavgalı makaleler, şahsî hücumlar yapmıyacaktım... Sabah ciddi bir hükûmet gazetesi olacaktı.

●

Mamafih iş bununla bitmedi : Mehmet Ali Bey, mütareke müddetine ait olmak üzere (Türkiye - Havas - Royter) namiyle nim resmî bir telgraf ajansı temin etmiş, hariciye nezaretinden müsaade ve tahsisat almıştı. (Sabah) ile beraber bu ajans da artık benim uhteme geçiyor ve her ikisinin mecmu maaşı bir Sadrazam maaşı kadar tutuyordu.

Beklemiş, beklemiştim ama, birden turnayı gözünden vurmuştum.

Onlar nazırlık, ben baş muharrirlik neşe ve düşüncesiyle, hem mesrur, hem mütefekkir idarehaneden çıktık; hükûmet tebeddülünü gazeteye yazdırmamıştım.. Dikkat ettiniz mi? "Yazdırmamıştım!" diyorum; zira o saatten itibaren (Sabah) da âmir ben idim.

Üç kişi gülüşe, söyleşe, Eminönüne indik; aklımdan çıkmaz, onlar Asmaaltında bir dükkândan tereyağı aldılar; sonra Ali Kemal ayrıldı, biz Mehmet Beyle son vapura dar yetiştik.

Alt kat salonda idik, arkadaşımın heyecandan esmer yüzü barut rengini almıştı, gökten zenbille inen bu nimet, onun için hakikaten bir "Beklenilmez nimet" idi... Sararsa, kızarsa, solsa, soyunsa, hattâ bayılsa, ağlasa, hakkı vardı. Yan gözle süzüyordum ; Dalgındı.

Yarın Meclis-i-vükelâ salonuna nasıl gireceğini ve Posta nezaretinin mükellef odasına nasıl kurulacağını düşünüyor zannettim. Bu gece hiç şüphesiz, heyecan onu uyutmıyacak, yüreği, sükûnet-i-leyl içinde fakfon saat gibi tabesabah, pür şamata, işliyecekti !

Karşımızda Âyandan Aristidi Paşa oturuyordu; selâmlaştık.. Gazeteci olmaklığım itibariyle benden havadis sordu; Mehmet Ali Beyi işaret ettim, "Artık havadisin alâsı, en doğrusu Beyefendide !" dedim; hayret etti, "Ne gibi? Niçin? Ne oldu?" gibi bir benim, bir de arkadaşımın yüzüne baktı; sadece, şaşacak birşey değilmiş gibi:

— Posta ve telgraf nazırı oldular! dedim.

Rum Paşasının hayretini unutamam; şaka zannetti, fakat belki de ciddidir diye ihtiyaten birkaç tebrik kelimesi mırıldandı ve sonunu "Allah muvaffak etsin!" duasiyle bitirdi. Fakat, galiba, oldukça iyi tanıdığı Mehmet Ali Beyin nazır olarak girdiği kabine ona ehemmiyetli görünmemişti; Türkiyenin firenklerin arzusu veçhile her tebeddül-ü hükûmette bir karış daha çukura girdiğine tekrar emin ve belki de bundan dolayı müsterih olmuştu.

●

Yalnız kalınca beni bir düşüncedir aldı : Acaba bu işin içinden alnımızın akı, yüzümüzün pakiyle çıkabilecek, hayırlı bir iş görebilecek, ecnebi işgalini, tahdit ve sulhu temin edebilecek mi idik? Bunları nasıl, kimlerle yapacak, niye güvenerek çalışacaktık? Neşrettiğimiz resmi programı bir tarafa bırakalım; ben önümüzde şu ana hatlarını görüyordum :

Evvelâ işgal kuvveti rüesasiyle münasebet tesisi; saniyen Anadoludaki ve İstanbuldaki Rum ve Ermeni çılgınlığı üzerine hâdis olan asayişsizliği izale; salisen sulhun akdini tâcil, rabian harp müsebbiplerini tecziye...

Bu işleri kimler görecek, hangi değerli adamlar, nasıl muntazam bir teşkilâtla bu "Muazzamat-ı-umur" un uhtesinden gelecekti? Kabine azasına zihnimde bir resmi geçit yaptırdım, eyvah ! Gözlerimi kapamağa mecbur oldum; hayır, ekserisini pek iyi tanımış bulunduğum bu zevat, o programı tatbika kadir rical-i-siyasiyeden değildiler.

Bütün ümidim Ferit Paşaya bağlanıyordu... Halbuki kabine listesi müzakereleri esnasında Damat Paşa bizim rüfekada pek hoş bir tesir de bırakmamıştı. İllâ Zeynelâbidin Efendi, çoktan aleyhtariydi; ikide bir bana :

— Bu adam bizi mahçup edecek !

Der, fikrinde ısrar ederdi. Birden aklıma kabinenin diğer bir uzvu daha geldi : Tevfik Bey... Tevfik Beyi içimizde adam akıllı tanıyan kimse yoktu; fakat bir gün, Maliye nazırı ararken Nurettin Bey "Divan-ı-muhasebat reisi vardır, dedi, eski maliyecidir, İttihatçı da değildir, onunla bir konuşalım !"

Konuştular, kabul etti, fakat bir şart koydu, şimdiki memuriyeti lâyenazildi, yarın kabine değişir, nazırlıktan düşer, mağdur olurdu, binaenaleyh kendisine âyanlık verilmeliydi; âyana nasbedilmek kayıt ve vaadiyle Maliye nezaretini kabul ediyordu. Ferit Paşaya tellendi, pullandı, söylendi. muvafakati alındı.

Acaba bu eski mabeyin memuru, sabık vali bir "Recl-ü-devlet" addolunabilir, bir hassa gösterebilir miydi? Ümit azdı; zira Yemen valiliğindeki aczini kumandan olan Ali Riza Paşadan işitmiş, meşrutiyetin ilânı hengâmında Bursadaki zafını da bizzat mahallinde görmüştüm. O halde?

●

Vapurun düdüğü bir derin "Heyhat !" gibi tepemde inledi, Hisarlar arasında çalkandı; Bebeğe yanaşıyorduk; Bermutad Doktor Adnan Beyle iskelede buluştuk; Seyrisefain müdürü Hüseyin Bey de. Kolej binalarından birinde kiracı olduğu cihetle bize takıldı.

(Devamı var)

— Para hâlâ bir işe yarıyor, demek !

"Fransız karikatürü"

— Leylânın iki nişanlısı kavgaya tutuşmuş.
— Sonra?..
— Üçüncüsü gelip aralarını bulmuş!

Bir dokun

Bizim tesellimiz!

Medet Allah! Yanıyorum. "Yananı Allah görür" diye bir söz vardır ama, neyleyim ki bu iş de Allah tarafından geliyor. Şu satırları yazarken halimi görseniz. Terkos musluklarını çatır çatır çatlatıyorum alimallah! Çenemden şıpır şıpır, ensemden şırıl şırıl sular sızıyor. Ya tepemden savrulan buğular! Haliç vapurunun kazanına doldurulsa Köprü ile Eyüp Sultan arasında birkaç sefer yapar!

Aman belediye duymasın. Şu günlerde parasızlık canına tak dedi, gazaba geldi, esnafı kırıp geçiriyor! Bir hafta içinde birçok esnafın para cezasına çarpıldığını gazeteler yazıyor. Gerçi, esnafa vız geliyor; üç kuruş belediye cezası veriyor, bunun otuz misli acısını halktan çıkarıyor. Fakat bende takat yok. Tanrının günü, esnafın hınç acılarını sineye çekmekten sinem çâk çâk oldu, bir de belediye cezasına tahammül edemem.

Yaa, efendim, yakama yapışıp da; "Biz elektrik fabrikasına istim yetiştirmek için ne sıkıntılar çekiyoruz, parasızlıktan kıvrım kıvrım kıvranıyoruz, memurlarımıza yol veriyoruz; beri yanda sen buğu israf ediyorsun" diyerek buğu cezası kesmeğe kalkışırsa benim halim nice olur?

Gel gelelim, susmağa tahammülüm yok. Duysalar da söyliyeceğim duymasalar da... Yanıyorum. Hem de acayip bir yanış. Yanan şeyler kurur, kavrulur. Ben inadına, yandıkça sulanıyorum, buğulanıyorum. Sizlerden ne haber, sayın dostlar? Doğru söyleyiniz, siz de sulanıyor musunuz? Sululuk kötü şeydir ama, Allah muhafaza buyursun, kurumak da heves edilecek şeylerden değildir ha! Bizim Sular İdaresine döner insan!

Uzun sözün kısası, yanıyorum. AYDEDE idarehanesinin kapısından girer girmez, anbar önüne denk fırlatan hamal hınciyle sırtımdan ceketimi çıkarıp atıyorum. Gömleğin kollarını geçen sene kestirip yakasını tamir ettirdiğim için o cihetten rahatım yerinde, kollarım ferah... Önüme bir deste yazı kâğıdı yığıp sandalyeye çöküyorum. Yazı yazmak için değil ha! Terimi kurutmak için. Gazete idarehanelerinde mendil yerine kâğıt kullanılır. Pencere açık, kapı açık, ben ikisinin ortasında rahat rahat kurulanıyorum. Ooh! Islak vücudümü arasıra meltem de okşuyor...

Derken efendim Boğazımda bir gıcık. Öhhö. öhhö... Sen misin cereyanın ortasında oturan! Öksürükler, aksırıklar, tıksırıklar.

Bizim gibiler için şu dünyada rahatlık yok vesselâm. Amma ve lâkin, şu sıkıntıları çekerken arasıra ellerimi kaldırıp Allaha şükretmekten de kendimi alamıyorum. Evet, şükürler olsun ki gözüm yukarılarda değil. Malûm ya, ara seçimlerinin arifesindeyiz. Şu günlerde; "Acaba kazanabilecek miyim?" diye gece gündüz sayıklayanlar, huzurunu, rahatını bozup uykusunu tedirgin edenler var. Çekilir mi bu?!.

Gönül yüksekliği makbul şeydir, fakat burunun ve gözlerin yukarıya dikilmesi kötü, çok kötüdür. Yukarılara bakarken önündeki engelleri göremez, köstеklenir, yuvarlanır insan. Umulmadık bir çakıl taşı bile tepetakla ediverir adamı. Çok şükür, kesemiz boş ama gönlümüz gani, fakat gözümüz yukarıda değil, önümüzü görebiliyoruz. İşte bizim tesellimiz de bundan ibaret!

Cemal Refik

İsviçreye mektup

Cumartesi akşamı "Dost Eli" nin bir gece yemeği vardı. Pek renkli ve pek eğlenceli bir gece oldu. En uzun ve en kalabalık masa bizim Doktor Hikmetin masası idi. Zaten bu masa aşağı yukarı doktorların ve hastalarının masası idi. Hürriyetine kavuşmuş Profesör İhsan Şükrüden tut yine asabiyeci ve o akşam Kleopatra gibi bilezikler takıp gür saçlarını sol kulağına toplamış olan bayan Jo'ya; babası doktor Fikret Adile; büyük babası doktor Ferdi Tayfura, kocası doktor bayan Leylâ Maskar'a kadar hep bu masada idiler.

Hastalar meyanında bizim dört böbrekli Zuhal; Zuhal bu akşam dört böbreğine rağmen svink kraliçesi ilân edildi, partöneri Fox-Melih.

Nedret bu masanın en şen ve en şık kadını. Karşısında iki eseri, biri beyazlı-mavili esmer güzeli, öteki gri beyaz noktalı geçkince bir taze.

Danstan hemen hiç eksik olmıyanlar: Mithat Perinle güzel Perizat. Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur derler.

Dans pistinde hiç görünmeyenlerin en başında gelen Celâlettin Ezine ile sarışın bir dilber.

Zül-yha pembe bir tül tuvalet giymişti ve kendisinden umulmadık bir grasla Azerbaycan dansı oynadı; fakat sabık kocası Rahim bütün kadın ve erkek kalplerini fethedercesine orta yerde, kaması ve kalpağı ile hiç eksik olmadı.

Fakat "Arşın Mal Alan" ın sevimli "Gülçehresi" muhakkak ki en güzel oynıyan ve bu ince oyunu kendisine en çok yakıştıran kadındı. Na yazık ki kostümle dans etmedi.

Ah az kalsın unutuyordum, Enver (paşa) nın oğlu nişanlandı biliyor musun? Perizad Dav'erle. Ağustosta nikâhlanıp Parise gidiyorlarmış. Sana üzülecek bir haber, hani satılık kızların büyüğü nişanlanmıştı ya? Nişan bozulmuş, sebep de otomobil ve tek taş. Rekor değil mi?

İzmirli F.... yi soruyorsun, evet çok sürürlu bir hayat sürüyormuş, hem de Boğazda, hem de herkesin önünde. Ama belki de sadece arkadaşıdır kimbilir.

Nihal Karamağaralı aldı yürüdü, "Karanlık Yol" un tiryakisi olduk hepimiz, dört gözle "Akşam" ı bekliyoruz.

Üzülme sana Moda deniz kulübünden de - belki bir daha sefere - haber verebilirim, bugünlük allahaısmarladık.

Fitne Fücur

Çenberlitaş Ankarada

Çarşamba günkü Ankara gazetesinde şöyle bir havadis okuduk: "Çemberlitaş, İstanbuldan Ankaraya nakledilecek Ulus meydanında münasip bir yere dikilecektir."

Teeyyüt etmiyeceğine inandığımız bu haberin hangi sivri akıllıdan çıktığını doğrusu merak ettik!

Maamafih Galata, Beyazıt ve Kızkuleleriyle Dikilitaş, Kıztaşı ve bir miktar da minare ile süslenen Ankaranın fazla modern şekilden kurtularak Amerikalı seyyah celbedecek bir hüviyet alacağına şüphe yoktur.

KIRPİNİN DEDİKLE[Rİ]

Gelelim uzun etek [...]

Uzun etek kadınların çoğuna yakıştı, değil mi? Önce, ekseriyeti kısa boylu olan kadınlarımızın kametini uzamış gibi göstermesi ve tenasüpsüz bacakları ise perdelemesi bakımından bu modanın estetiğe hizmet ettiği muhakkak.

Hele zaten boylu boslu, biçimli olanlar hem uzun etekten, hem de eski zaman modasını andıran geniş volanlı, kokiyajlı lâtif şekilden dolayı cidden fevkalâdeleştiler. Sokakta yürürlerken öylelerine bakınca insanın Nedimden mısralar terennüm edeceği geliyor:

> **Gidelim serv-i-revânım yürü Sa'd-âbâda**

Sakın ha! Oraya gidilemez. Yanık, kavruk, ıssız vadide şimdi kadın o eteklerle yürüse hava tabakası körüklenmişçesine sarsılarak toz dumana katılır. Hem de tuğla harmanları dumanına! Göz gözü görmez. Asfaltta salınmak en sıhhisidir.

Evet muhakkak olan cihet şudur ki uzun ve geniş eteklerle kadın epeyce zamandır kaybettiği çizgilerini yeniden buldu.

— Hah, diyeceğimiz geliyor, kadın dediğin böyle olur!

Yaşını başını almışlar, bizler için manzara daha tesirlidir. Gençliğimize dönmüş ve sevgili âşinalara kavuşmuş gibi olduk.

Kısa etekli, hattâ tamamen eteksiz kadın isteyen plâja gitsin. Şimdi uzun eteklisini sokakta, büsbütün eteksi-

zini ...
müml...
mizin...
müzi...
teriz?
Uz...
kadın...
etmes...
terme...
bir z...
ağır ...
ret k...
fendi'...
limiz ...
Diz...
duran...
de bi...
olursa...
kadın...
za ed...
— ...
Diy...
ta ep...
ben h...
Art...
verme...
kurtu...
da da...
Hel...
tilo ...
dairel...
olsa ...
kak n...
sükûn...
tir. E...
temad...
şağıya...
ve ma...
tan e...
Tab...
Tek t...
liler ...
nasıl ...
lünç ...
"Birş...
bir y...
şunu ...
Mas...
doğru...
Bir ...
ter, d...
da öy...

Kadın nedir [...]

Kadın on iki yaşında saf bir menba suyudur.

On ikiden on beşe kadar ekşi bir limonatadır.

On altıdan yirmi beşe kadar kö-

püren ...
Yir...
ya en ...
Kır...
şarabı...

Kırtasiyecilik

— İşte mezuniyet talebinize gelen cevap[...]
edin de müsaade verilmiş mi, verilmemiş mi[...]

KİRPİNİN

DEDİKLERİ

Gelelim uzun etek bahsine

kadınların çoğuna yakıştı, değil mi? Önce, ekseriyeti kısa boylu olan kadınla... etini uzamış gibi ... tenasüpsüz ba... erdelemesi bakı... modanın estetiğe ... muhakkak.

... boylu boslu, bi... hem uzun etek... eski zaman mo... n geniş volanlı, ...f şekilden dola... evkalâdeleştiler. ...irlerken öylele... insanın Nedim... terennüm ede...

...v-i-revânım yü... rü Sa'd-âbâda

Oraya gidile... kavruk, ıssız va... adın o eteklerle ... tabakası körük... sarsılarak toz ...r. Hem de tuğ... arı dumanına! ...mez. Asfaltta sa... hisidir.

...kkak olan cihet ... ve geniş etek... epeyce zamandır ... gilerini yeniden

...yeceğimiz çeli... diğin böyle o...

...nı almışlar, biz... ara daha tesirli... nize dönmüş ve ... lara kavuşmuş

... hattâ tamamen ... isteyen plâja ... uzun eteklisi... büsbütün eteksi...

zini kumsalda seyretmek mümkün. İki türlüsü de - elimizin demeyelim ama - gözümüzün altında! Daha ne isteriz?

Uzun eteğin bir hassası da kadını, şeklen olsun hanım etmesinde, hanımlaşmış göstermesindedir. Kısa eteklerle bir zamanlar en düzgün ve ağır başlı giyinmişi bile operet kızına dönüyor, "Hanımefendi" diye hitap etmeğe dilimiz güç varıyordu.

Diz kapakları meydanda duran ve "ya rüzgâr esiverir de bir münasebetsizliğe şahit olursam" helecanı duyuran kadınla ciddiyetimi muhafaza ederek:

— Hanımefendi!

Diye ciddi ciddi konuşmakta epeyce zorluk çektiğimi ben henüz unutmadım.

Artık onlar bu helecanı vermekten, biz de çekmekten kurtulduk. Erkek de, kadın da daha rahat haldeler...

Hele kadın memur ve daktilo çalışan dairelere ne olsa muhakkak nisbi bir sükûn inmiştir. Eteği mütemadiyen aşağıya çekmekten kadınlar ve masa altlarına göz atmaktan erkekler halâs oldu.

Tabii dikkat etmişsinizdir: Tek tük rastlanan kısa eteklıler uzun eteklıler yanında nasıl da şansız, zibidi ve gülünç duruyor. İnsana âdeta "Birşey, bir kumaş parçası, bir yatak çarşafı bulsak da şunu örtsek!" dedirtiyor.

Masraflıca oldu ama değdi, doğrusu...

Bir dirhem et bin ayıp örter, derler. İki metre kumaş da öyle imiş, meğerse!

Kadın nedir ?

...aşında saf bir ... püren bir şampanyadır.

...e kadar ekşi bir ...

... beşe kadar kö...

Yirmi beşten kırk yaşına kadar ya en iyi veya en fena bir içkidir.

Kırktan elliye kadar da sofra şarabıdır.

Kırtasiyecilik

...et talebinize gelen cevap dosyası. Oturup iyice tetkik ...rilmiş mi, verilmemiş mi, anlayım!

"Fransız karikatürü"

BUGÜNLERDE!

OLUP BİTENLER

OLUR A!

Et fiatları Ankarada yükselmeğe başlamış ve bunun sebebini anlamak için Ticaret Bakanlığı tetkiklere başlamış..

Bu Bakanlıkta çalışanlar ne garip insanlar böyle! Et fiyatlarının yükselmesi sebeplerini aramak için tetkike hacet var mı ya?! Vekilleri bu işin iç yüzünü o kadar mükemmel biliyor ki; İstanbul gazetelerine verdiği beyanatta yıllardır toptancı kasapların oynadığı oyunları bir bir anlattı.

Yoksa Ankaralı memurlar Vekillerini tekzip için kasaplık hayvan ihracatının bu fiat yükselmesine sebep olduğunu mu tesbit edecekler?!

KAÇIRILAN FIRSAT

Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak geçen gün refikası ve kızıyle beraber Boluya gitmiş, otobüslerin yazıhanesi önünde bir iskemleye oturmuş, halkın ikram ettiği kahveyi içmiş, etrafına toplananlarla güzel güzel konuşurken başlamış telefon çalmağa. Kim o? Vali Bey. Necmettin Sadak'ın Boluya geldiğini duymuş da...

Valinin telefonda Dışişleri Bakanına ne söylediği meçhul ama, onun sözleri mazbut:

— Rica ederim. Ben buraya tatil yapmağa geldim. Teşekkür ederim.. Ama çok rica ederim.. Hususi olarak gezmeğe geldim. Çok yorgunum. İstirahat edeceğim..

Herhalde Necmettin Sadak'ı davet etmiş olacak. Belki de:

— Size resmi bir ziyafet tertip edeyim..

Demiştir. Öyle ya, böyle bir fırsat her zaman ele geçer mi? Halka caka satmanın tam sırasıydı.. Vah, vah! Zavallının iştihası kursağında kalmış olacak!

KARGI

Seçme fikirler

★ Yaşama şartlarını iyi kanunlarla temin etmek güçtür ama fena kanunlarla berbat bir hale sokmak pek kolaydır.

★ Alkol hemen herşeyi gayet iyi muhafaza eden bir mayidir. Sırlar müstesna!

★ Kadın için tasarruf, alınacak birşeyden yaptığı tasarrufu kendine alacağı başka bir şeye sarfetmektir.

★ Zaman para kazanmakla geçer. Sonra bazısı bu parayı zamanı öldürmek için harcar!

★ Tarihin tek öğrettiği şey, bize hiç birşey öğretmemiş olmasıdır.

★ Sulh iki harp arasında bir pazarlık devridir.

★ Hoş fıkralar anlatanlar önce kendinde hafıza kuvveti, sonra da başkalarında hafıza zaafı olduğuna inananlardır.

★ Karanlığın aleyhinde atıp tutmaktansa ufacık bir mum yakmak daha iyidir.

★ Harbin ilk kurbanı hakikattir.

★ Bir erkek, kadın tarafından mesut veya bedbaht edildiği müddetçe gençtir. Kadın onu bedbaht edemeden sadece mesut ettiği zaman olgunluk çağına girmiş sayılır. Artık kadın bir erkeği ne mesut, ne bedbaht edemiyorsa o erkek yaşlanmış demektir.

★ Size ait meselelerde önce kafanıza güveniniz; başkalarına ait meselelerde ise evvelâ kalbinize!

★ İnsanların adalete istidadı demokrasiyi mümkün kılar; fakat yine onların adaletsizliğe istidtalarıdır ki demokrasiyi benimsenmesi mecburi bir rejim haline sokar.

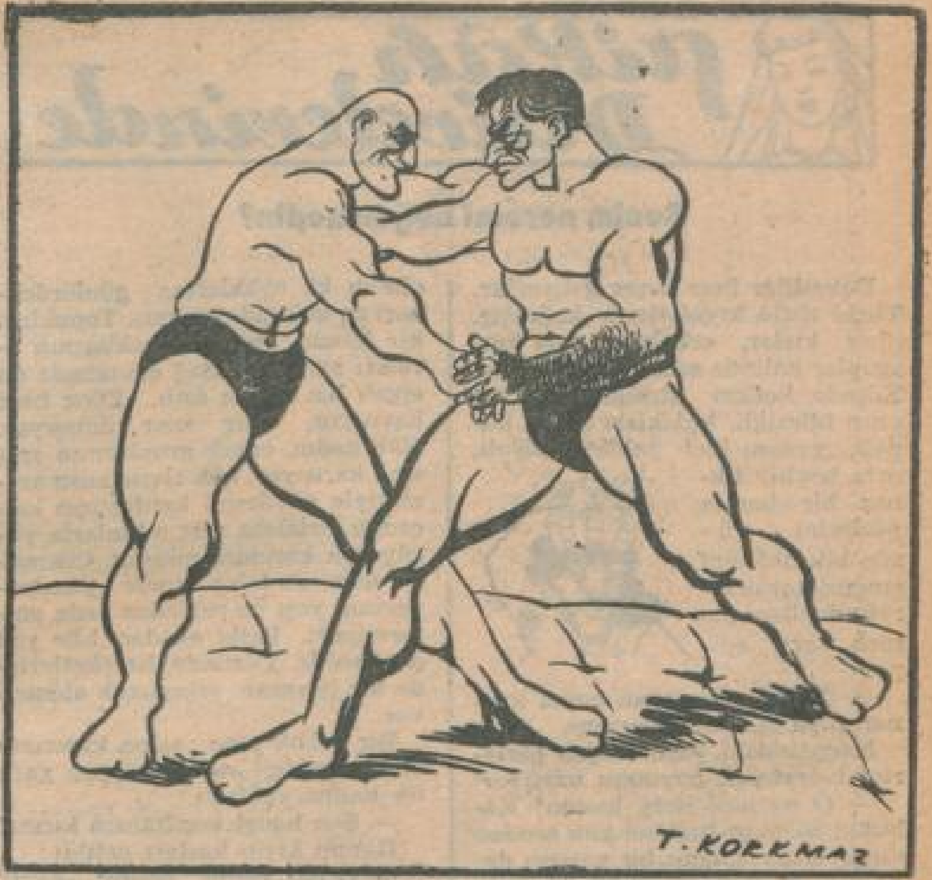

— Londra Olimpiyadlarına ailelerimizi götürmeğe neden müsaade etmediler acaba?

— Herhalde bu, tetkik seyahati olmadığı için!

Aktörün cevabı

Meşhur aktörlerden Al Jolson yanında genç karısı olduğu halde bir otomobil seyahati yaparken benzin almak için bir yerde durur ve ayaklarının uyuşukluğunu gidermek maksadiyle deponun önünde bir aşağı bir yukarı yürümeğe başlar. Benzinci der ki:

— Kızınız hakikaten güzel. Allah bağışlasın!

— Kızım mı? Fakat azizim, görmüyor musunuz ki ben o yaşta, taze bir kızım olamıyacak kadar yaşlıyım. Otomobildeki karımdır!

Sarhoşluk tâbirleri

Keyf * Çakır keyf * Zilzurna * matiz * fitil * kör kandil * kör kütük * turşu * bulut * küfelik * zom.

Alâkası yokmuş ?

Genç bir muharrir tâbilerden birine yeni yazdığı romanı gönderirken bir de mektup yollar. Mektubunda der ki: "Hikâyedeki eşhas tamamiyle hayalidir ve yaşamış yahut yaşamakta olan hakiki şahıslarla hiç bir alâkası yoktur."

Tâbi mektubun altına şu notu yazar: "Zaten bu şahısların kusuru da odur."

Buselerin rengi

Henüz delikanlılaşmış bir genç ıtriyat dükkânına girer ve kızara bozara bir dudak ruju ister. Belli ki sevgilisine hediye edecek.

Satıcı kız sorar:

— Ne renk olsun?

Vay! Renk hakkında bir fikri yok. Şaşalar; nihayet hatırına birşey gelir, rahatlar. Cebinden çıkardığı mendilini uzatır ve üzerindeki lekeleri göstererek der ki:

— İşte bu renkten!

Çocuk — Hükûmet merkezimiz (Sofya) dedim diye öğretmen beni sınıfta bıraktı.

Gaspodin — Elbette bırakır. (Moskova) demeli idin!

Nikâh Dairelerinde

Benim neremi beğenmedin?

Davetliler üçer beşer geliyorlar. Türlü türlü kıyafetlerde kadınlar, genç kızlar, erkekler ayrı ayrı gruplar halinde sohbete dalıyorlar. Köşede, kolları dirseklere kadar altın bilezikli, kulakları halka küpeli, gerdanı inci taklidi kolyeli, orta boylu, tıknaz bir hanım gözlerini süzüp bileziklerini şıngırdatarak etrafındakilere yemek tarif ediyor :

— Soğanı soymadan evvel kaynar suya batırıp çıkarırsın.

Karşısındaki yaşlı hanım gözlerini belerterek boynunu uzatıyor:

— O da nesi imiş, hanım? Kabuklu soğanın haşlandığını senden duyuyorum, bugün bir yaşıma daha girdim. Bizim bildiğimiz papas yahnisi için ufak başlı soğanlar bütün pişirilir ama onun da evvelâ kabuğu soyulur.

— Benim söylediğim papas yahnisi değil, hanımcığım. Soğanı soymadan evvel kaynar suda haşlarsan, doğrarken suları sıçrayıp da insanın gözlerini acıtmaz.

Yaşlı hanım dudak büküyor :

— Aaa, öyle şey olur mu ayol? Soğanın acısı da mutfağın şerefidir. Ocak başında insanın gözleri de sulanır, ağzı da. Yemek pişirmek elbette zor iştir. Acısına tahammül edeceksin ki sonra tatlı tatlı yiyesin. Şimdiki zamane kadınları her işin kolayına kaçıyorlar. Hele yeni yetişen kızlar mutfağa hiç yanaşmıyorlar.

— Yoook, ben öylesini istemem doğrusu. Gelinime yemek pişirmesini öğreteceğim.

— Onu aklından çıkar, hanımcığım. Bugünün eyamında öyle gelini nerede bulacaksın? Şimdiki kızlara var mı gezmek, sinema, tiyatora...

Hanımları sohbette başbaşa bırakıp ayrıldım. Kalabalık arasında bir kız peyda oldu. Kısa etekli, beyaz bir rop giyinmiş. Kısa kesilmiş, kumral, kıvırcık saçlarının ıslaklığından anlaşılıyor ki baş tuvaleti yeni yapılmış. İri, değirmi, kara gözleri yuvalarında fırıl fırıl dönüyor. Yüzü hafif pudralı, koyu kızıl dudak boyaları avurtlarına doğru yayılmış. Zayıf, ufak tefek, minyon birşey. Çorap da giymemiş. Yüzleri seyrek örgülü beyaz papuçlarının deliklerinden tırnakları kızıl boyalı ayak parmakları dışarıya fırlamış. Her halde pedikürünün bozulmasından korkmuş olmalı ki, ayaklarına günlerdenberi su dokundurmamış. Topukları kir içinde, ayak parmaklarının araları simsiyah. Sağ omuzunda da siyah bir çanta asılı. Fıkır fıkır kaynıyor, vızır vızır dolaşıyor. Kâh kadın, erkek gruplarının arasına karışıyor, kâh tavus kuşu azametiyle gövdesini katılaştırıp kalçadan fırlatma sert adımlarla yürüyerek koridora çıkıyor. Cüssesine bakarak tahminimde yanılmıyorsam yaşı on sekizden fazla göstermiyor. Belki okadar bile yok denilebilir. Yüzünde, hareketlerinde bir heyecan, sabırsızlık alâmeti var.

Bir aralık yine salon kapısının önüne geldiği sırada yanına yaşlı bir hanım yaklaştı :

— Sen hangi taraftansın kızım?

Hanım kızın kaşları çatıldı :

— O ne biçim lâkırdı, ayol? Hangi taraftansın ne demekmiş?

— Şey... Gelin hanımı merak ediyorum da, onu sormak istedim. Ne zaman gelecek acaba? Gelse de görsek bâri, diyorum, hani.

Hanım kızın yanakları morarır gibi oldu :

— Senin gözlerin bozuk galiba, hanım. Gelin hanımı görmüyor musun?

— Ne bileyim, farkedemiyorum zahir. Şu kalabalık arasında geline benzer bir kimse göremedim. Hangisi acaba? Gösteriversene şunu.

Hanım kızın dudakları büsbütün kıvrıldı, müstehzi bakışlarla hanım teyzeyi tepeden aşağı süzerek homurdandı :

— Gelin hanımın tepesinde bülbüller mi ötermiş? Benim neremi beğenemedin, hanım?

Bu esnada koridorun kapısından uzun boylu, ince yapılı, kahverengi ceketinin kolları pantalon gibi ütülenmiş bir delikanlı girdi. Pedikürlü genç bayan sitem ederek koştu :

— Nerede kaldın, Zeki? Aman, sizin o kadar aptal davetlileriniz var ki, daha beni bile tanımıyorlar. Geline benzetemiyorlarmış.

Gelin hanımı bu suretle tanıdık ve sonradan öğrendik ki köşede yemek tarif eden, gelinine de yemek pişirmesini öğreteceğini söyliyen altın bilezikli hanım, damadın annesi imiş.

Ne yalan söyliyeyim, pedikürlü fıkırdak kızın mutfağa gireceğini benim aklım kesmedi, kayın valide hanım bu işte hayli zorluk çekeceğe benziyor !

Ce. Re.

İnek — Cânım otları ezip yenmez hale sokmuşlar şu münasebetsizler ! "Fransız karikatürü"

Kime, nasıl yeter ?

Yaş hadleri geldiği için bir çok memur emekliye ayrıldı. Eskiden emekliye ayrılanlardan bir kısmı olsun yolunu bulup ücretli yahut yevmiyeli olarak tekrar bir hizmete girer, bütçesini yine düzenlerdi. Şimdi tasarruf siyaseti dolayısiyle hiç bir yere yeni memur ve müstahdem kayırılmıyacak. Demek ki emekliler için o kapı da kapandı.

Şu pahalılık ve geçim baskısı altında zaten kifayetsiz olan maaşlarla yaşamak, yaşatmak zorunda kalan bu vatandaşların, daha doğrusu bu vatandaşlardan dürüst çalışmış olanların kesesine Allah Halil İbrahim bereketi versin.

Yoksa tekaüt olmadan bile hayatı temine kâfi gelmiyen maaş şimdi mühim bir mikdarda azaldıktan sonra nasıl yeter? Kime yeter?

Daha uzun boya ve eteğe doğru.

— Hele şuna bak, herkesten uzun görünmek için ayaklarına tahtalar takmış ! "Travaso" dan

Bulacağını bulmuş !

Sirozlu Ataullah Efendinin konağına yeni kapılanmış uşaklardan biri, nasılsa meydanda bırakılan, bir kese altını çalıp kaçtı. Hatırı sayılır cimrilerden olan efendinin :

— Dilerim herif, Allahtan bulasın.. Başka birşeycik demem ! diye beddua ettiğini gören tanıdıklarından biri :

— A benim efendim, dedi, o, Allahtan bulacağını bulmuş. Tam bir kese dolusu altın. Daha ne bulacak ki !..

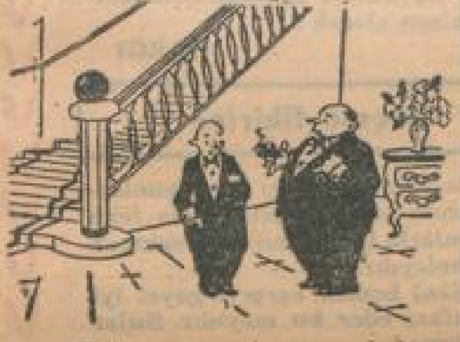

— Dün, zevcenize rastladım. Fakat o beni görmedi.
— Biliyorum... Söylemişti ! "Fransız karikatürü"

Erbabına sormalı

Bektaşiye sofunun biri sormuş :

— Ezan okundu mu?

— Kulağıma bir ses geldi amma ezan mıydı bilmem... Erbabına sor !

AĞABABA ANLATIYOR

Dalkavuk hikâyeleri

Vaktiyle kibarlardan biri kâhyasını çağırmış :

— Bana bir dalkavuk bul... demiş.

Kâhya, tanıdığı dalkavuklardan birini bulup getirmiş. Beyefendi sormuş :

— Sen dalkavuk musun?

— Evet efendim. Birinci sınıf dalkavuklardanım.

— Hayır, sen dalkavuğa benzemiyorsun.

— Nasıl benzemem efendim? Tam mânasiyle dalkavuğum ben.

Beyefendi onu savmuş, kâhya başka birini getirmiş. Beyefendi ile aralarında yine aynı muhavere:

— Dalkavuk musun sen?

— Evet efendim. Dalkavuklukta şöhretim vardır.

— Fakat senin dalkavuğa benzer tarafın yok.

— Nasıl olur efendim? Benim dalkavuk olduğumu bilmiyen yoktur.

Bu cevaplar da Beyefendinin hoşuna gitmemiş. Nihayet kâhya, üçüncü dalkavuğu karşısına dikmiş.

— Sen sahiden dalkavuk musun?

— Yalan söylemem efendim. Bendeniz dalkavuğum.

— Hiç benzemiyorsun da...

— Öyledir efendim. Hiç benzemem.

— Haline bakılırsa dalkavukluğa istidadın var.

— Evet efendim, vardır.

— Fakat ne kadar uğraşsan tam bir dalkavuk olamıyacaksın.

— Hakkınız var efendim. Bu kusurumu itiraf ederim.

Beyefendi memnun olmuş;

— Hah, demiş, hakiki dalkavuk budur işte. Öbürleri benimle münakaşaya kalkışıyorlardı..

Diyerek dalkavuğu konağında alıkoymuş.

Hafızayı muhafaza

— Birader, niçin bukadar tütün içersin. Muzır şeydir, hafızayı kaybettirirmiş..

— Yanlış! Hafızamı kaybetmekliğim lâzım gelse idi iki sene evvel ödünç aldığın beş lirayı unuturdum.

KISA HİKAYE

Evlilik oyunu gibi

Nisan mıydı, Mayıs mıydı, iyi hatırlıyamıyorum; her halde baharın en güzel, en revnaklı zamanlarında, yeni açılmış bir konce halinde karşıma çıkmış, ufacık, tefecik şirin, nazlı, bir esmer güzeli idi.

Bana onu tanıtan ablası olmuştu, ablası benim eski mektep arkadaşım idi. Bir gece onların evinde tertip edilen bir çay ziyafetinde :

— Kardeşim Fikriyi size takdim ederim !

Dediği zaman o mecliste hazır bulunan bütün refikalarımla ben şaşırıp kalmıştık.

Biz önce buna ihtimal vermemiş ve Faikanın bize bir sürpriz yaptığına hükmetmiş, lâkin bilâhare Fikrinin, onun kardeşi olduğunu anlamıştık.

O geceden itibaren Fikri ile aramızda başlıyan muvanest tam altı ay devam etmiş ve bu altı ay zarfında onu benimle görenler hep kardeşim, hattâ daha tuhafı, bazısı da oğlum zannetmişlerdi. Zira on beş, on altı yaşlarında ağzı süt kokan bir çocuğun benim gibi yirmi sekiz, otuz yaşlarındaki dul bir kadınla bukadar sıkı, fıkı görüşmesine ne mâna verilebilirdi? Maamafih ben de zaten ona başka nazarla pek bakamaz, içimdeki duyguyu pek dışarı vuramaz, ekseriya ona bir abla, bir anne gibi davranırdım.

★

Çok sıcak bulutlu, karanlık bir yaz gecesi bizim bahçedeki havuzun kenarında kanapede yalnız otururken kapı çalındı. İki dakika sonra hizmetçi geldi, hanımefendi, sizi istiyorlar, dedi. Kapıya koştum, baktım ki Fikri... Hayır ola bu vakit? diye sordum.. Esmer yanakları hafifçe kızararak ve gözlerini önüne iğerek :

— Ablam burada mı? dedi.

— Ablan, dedim, burada yok.. Bu gece buraya mı gelecekti?

O biraz şaşalar bir vaziyetle :

— Akşam üstü evden çıkmış da.. Acaba dedim size mi geldi?

Ben derhal işin farkına vardım ve dedim ki :

— Ihtimal, Hikmetlere gitmiştir...

Zavallı çocuk mahzun bir eda ile :

— ..h öyleyse, dedi, peki.. Gidip oraya bakayım !

Kapıdan ayrılırken, yüzüme öyle bir bakış baktı ki aı.asından ayrılan bir kuzu gibi, bu bakışın arkasından melûl melûl meleyecek zannettim ve o daha iki adım atmadan dedim ki :

— İstersen gel biraz bekle, belki daha gelir.

O zaman döndü ve sizi rahatsız etmiyeyim ! diyip içeri girdi. Yukarıya çıktık. Hizmetçiye çay söyledim ve biz bahçe üstündeki odaya çekildik.

Her vakitki gibi şen ve şatır değildi, halinde onun bu gece mahzun ve mütefekkir bir ürkeklik, bir utangaçlık ve tıpkı içi çektiği halde, dolabın üst gözündeki reçel kavanozuna, yahut yüksek raftaki portakallara uzanamıyan çocukların hali vardı. Yüzüme bakıp, bakıp gözlerini yere indiriyor ve birşeyler söylemek istediği halde bir türlü söyliyemiyordu. Dereden, tepeden sorulan şeylere hep kısa, kısa, sudan cevaplar veriyor ve ikide bir içini çekiyordu. Çayları içtikten sonra büsbütün durgunlaştı ve vakit haylı geçtiği halde bir türlü kalkıp gitmeğe davranmıyordu. Filvaki onunla böyle yalnız, başbaşa oturmaktan duyduğum evkin pâyanı yoktu. Lâkin gece yarısı yaklaşmış, ya evinden merak ederlerse diye üzülüyordum. Bir aralık o, benim bu üzüntümün farkına varmış olmalı ki, birden sıçradı, kalktı, ben gidiyorum dedi. Fakat gözlerinden de yaşlar boşandı. Sebebini sordum, cevap vermedi ve hıçkırıklarını arttırarak kendini minderin üstüne bıraktı.

★

Meğer on altı yaşındaki Fikri, beni fena halde seviyormuş; ne yalan söyliyeyim, ben de onu sevmiştim. Lâkin ben onu bir kardeş, bir evlât gibi sevdiğim halde o beni bir âşık gözüyle seviyormuş. Zavallı çocuk bu yüzden birkaç kere intihara bile kalktı. Nihayet annesinin, babasının pek kıymetlisi olduğu için bir gün annesi ile teyzesi bana geldiler ve resmen oğullarına karşı dest-i-izdivacımı talep ettiler. Evvelâ böyle birşeyin pek gülünç olacağından, el âlemin bizi tefe koyup çalacağından bahsederek cevabı red verdim ve sonraları vaki olan ısrarlara karşı savsakladım ise de nihayet Fikrinin hali vahamet kesbetmesi üzerine mecburî muvafakat ettim ve bundan bir ay evvel Fikri Bey bizim eve iç güveysi olarak girdi. Ah ne olurdu, keşke rahmetli Güzideciğim sağ olaydı da Fikriye o zevce olaydı, ben de kaynana !.. Filhakika şimdi hayatımdan müşteki değilim, değilim ama memnun da değilim.

Konu, komşu, öteki, beriki soruyorlar :

— Bey ne memuriyette? .

On beş yaşındaki çocuk ne memuriyette olur? Ya Kadıköy çayırında top oynar, ya sinemalarda akşamı eder. dostuma, düşmanıma karşı utanıp, yerin dibine geçiyorum. Hele sokakta beraber giderken ikide bir kulağıma iğilip :

— Ben kestane isterim !.. Karnım acıktı simit al !..

Demiyor mu, hiddetimden güleyim mi, ağlayayım mı? Şaşırıyorum.

Geceleri karşılıklı oturup masal söylemezsek, yahut badem şekeriyle tek mi çift mi oynamazsak derhal suratı asılır. Bazı günler bahçede salıncak kurup beraber sallanıyoruz. Geçen gün balık tutsun diye kediyi havuza atmış, dün de ördeklerin boynuna mavi boncuk takıp sokağa salıvermiş. Bazı gece, gece yarısı olur bir türlü, yatmaz, uyumaz. İlle dizime yatacak, Beye ninni söyliyeceğim ki uyusun ! Bu sabah da tutturmuş, komşunun evindeki sünnet düğününe beraber gidelim ! diye.. Korkarım ki yarın da sıcağa beraber gidelim ! diye terter tepinmesin !

İlâhi nedir bu benim başıma gelen? Zevce miyim, ana mıyım, sütnine miyim, neyim? Ben de anlıyamadım !

Bâri bir ân evvel büyüse, aklı başına gelse de ben de kocam var diye iftihar etsem !..

Osman Cemal
Eski (AYDEDE) den

Ekseriyet partisi ve bir ata sözü

Deve boynuz ararken iki kulağından olmuş !

Yaşamasının sebebi

Bay Ahmed altmış yaşına girince kalbine ölüm korkusu girer, hemen bir doktora gidip çok yaşamak için nasıl hareket etmesi lâzım geldiğini sorar.

— Bayım çok alkol kullanmayınız.

— Yo ! Hiç içmem.

— Ağır yemekler yemeyiniz.

— Zaten sade haşlama yerim.

— Geç yatmayınız.

— Her akşam yedi buçukta yatarım.

— Sigara az içiniz.

— Tütünün tadını bile bilmem.

— Öyleyse kadınlara dikkat !

— Aman doktor ben yirmi senedenberi kadından vazgeçtim.

Artık sabrı tükenen doktor dayanamaz :

— Öyleyse ne demiye uzun yaşamak istiyorsun be adam onu bana söylesene !

Yem borusu

Zamanı evailde, atları bir vapura doldurmuşlar, yemsiz, susuz bir taraftan bir tarafa naklediyorlarmış ! Atlar acıktıkça kişnerlermiş !.. At bakıcıları bu halden usanmış ve nakliyeci başına şikâyet etmişler o da :

— Her kişneyişte bir yem borusu çalın, demiş !..

Atlar her kişnedikçe bir yem borusu çalmışlar. Yemi gelecek diye susan atlara her kişnemede boru çalarak yerlerine vasıl olmuşlar.

İşte kuru vaitlerle aldatılmamız zamanında söylediğimiz yem borusu buradan kalmıştır.

(Kastamonu)

Yüzme hocasının cevabı

— Karım sizi yormuyor mu?
— Yook, bana vız gelir. Eskiden balina avcısı idim !

"Marius" dan

MANİLER

Dereler taştı güzel
Bağları aştı güzel
Deli gönül sevdanın
Elinden şaştı güzel.

★

Dereler akmaz oldu
Şimşekler çakmaz oldu
Nettim, neyledim bilmem
Yar bana bakmaz oldu.

★

Dereler yandan gelir
Bu sevgi candan gelir
Yar lâvanta sürünmüş
Kokusu "Van" dan gelir.

KARAÇALI

— Sizi mi muayene edeceğim, Madam?
— Hayır, kocamı?
— Eh, ne yapalım, peki !

"Le Herisson" dan

FIKRALAR

Bir tanesine dokunmamış

Annesi, sokaktan dönünce dolaptaki 6 pastadan 1 tane kalmış olduğunu görünce Aliyi çağırır :

— Ali, pastaları sen mi yedin?

— Vallahi anneciğim bir tanesine dokunmadım.

— Nasıl olur, yalnız bir tane kalmış?.

— Zaten dokunmadığım da o !

Köpek balığı ve timsah

Afrikada seyahat eden bir Fransız, sıcaktan bunalır, denize girip serinlemek ister. O sırada bir zenci :

— Aman, orada suya girmeyiniz, der, köpek balıkları vardır. Nehir ağzına gidiniz.

Seyyah bu nâzik zencinin tavsiyesi üzerine nehir ağzında suya girer, memnun olur ve arkasından kıyı boyu gelen zenci ile konuşmağa başlar :

— Demek burada köpek balığı yok...

— Yoktur. Zira köpek balıkları timsahların korkusundan buraya kadar yanaşamazlar !

Çocuğa yalnız iyi kitap.
1. ZÜMRÜTANKA
Eflâtun Cem Güney
2. ALTIN BÖCEK
Edgar Allen Poe
Bu Doğan Kardeş yayınları da çocuklara emniyetle verilebilir.
65-er kuruş. P. K. 2217-Beyoğlu

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

DERT BİR

Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği bir kanunla Teknik Üniversiteden 80 memur ve müstahdemin çıkarılması yüzünden bu Üniversitenin rektörü bulunan Ordinaryüs Profesör Tevfak Taylan istifa etti ve istifasının sebebini soranlara da şöyle dedi :

"— Kadro vaziyeti bugünkü haliyle kaldıkça benim rektörlük mesuliyetini üzerimde taşımama imkân yoktur."

Ne kadar alışmadığımız bir istifa şekli değil mi? İnsanın âdeta inanamıyacağı geliyor. Biz neler ve ne insanlar görmüşüzdür ki; hattâ kıvıramıyacakları işler kendilerine teklif edildiği zaman red etmek :

— Ben bunu yapamam, beceremem...

Demek bile akıllarına gelmez. Mal bulmuş mağribî gibi hemen kabullenirler ve tabii aradan kısa bir zaman geçince de fiyasko!

Dahası var : Bu istifa münasebetiyle Üniversite tedris heyetinden selâhiyetli bir zat bir gazeteciye şunları söylemiş :

"— Bizi müteessir eden cihet, Meclisin bütçe komisyonunda, Üniversite muhtariyetinin ehemmiyetini henüz kavrayamadığı anlaşılan bazı zevatın, ulu orta bir mantıkla hareket ederek Üniversiteyi içinden zayıflatmağa çalışmaları ve bunda muvaffak olabilmeleridir."

Ne garip tesadüf... Bu sözlerde ufak tefek tadilât yaptık mı, âdeta halkın derdine tercüman oluruz :

— Bizi müteessir eden cihet, Meclisin Bütçe Komisyonunda, iktisadî ve mali vaziyetimizin vehametini henüz kavrayamadığı anlaşılan bazı zevatın, ulu orta bir mantıkla hareket ederek kitleyi içinden zayıflatmağa çalışmaları ve bunda muvaffak olabilmeleridir!

YOKET

Bit, pire, tahtakurusu, sinek ve benzeri bütün haşaratı öldürür. Tekel bayilerinde yarım litrelik şişesi, şişe depozitosu dahil 125 kuruş fiatla satılmaktadır.

Birbirine rakip iki sigorta ajanı

— Nafile bekleme! Ben onu çoktan sigorta ettim; pirimlerini bile aldı!
"U. N. Word" dan

Kardinal Dubois'nin pilici

Kardinal Dubois çabuk alevlenir bir adamdı. Her akşam bir piliç yerdi. Bir gün, yemek hazırlanacağı bir sırada köpek, pilici kapıp kaçtı. Hizmetçiler başka bir pilici hazırlamaktan başka bir çare bulamadılar. Bu sırada Kardinal derhal pilicin getirilmesini emretti. Metr dötel hakikati olduğu gibi söylese efendisi küplere binecek. Ne yapsın? Hiç istifini bozmadan Kardinale :

— Monsenyör, dedi, yemeğinizi yediniz!

— Ben yemeğimi yedim ha?

— Şüphesiz Monsenyör. Vakıa az yediniz, çünkü işlerle meşguldünüz. Fakat isterseniz başka bir piliç daha hazırlayayım. Sizi fazla bekletmeyiz.

Her akşam Kardinali ziyaret eden doktor Chirac tam bu sırada içeri girdi. Uşaklar meseleden doktoru haberdar etmişler ve bozmamalarını söylemişlerdi.

Kardinal :

— Bay Chirac dedi. Uşaklarım bu akşam yemek yediğimi iddia ediyorlar. Halbuki ben hiç hatırlıyamıyorum. Bilâkis çok açlık hissediyorum.

Doktor

— Bundan memnun olmalısınız. Demek ilk lokmalar iştihanızı kabarttı. Az olmak şartiyle tekrar yiyebilirsiniz.

Dedi ve uşaklara dönerek :

— Kardinalin yemeğini getiriniz! Emrini verdi.

Kardinal de sıhhatine mağrur, o akşamki yemeğini neşe ile yedi.

UYMUŞ

Bir salonda erkek, hanıma sorar :

— Saçınızın üstüne taktığınız çiçekler sahici mi?

— Hayır... Yapma.

— Saçlarınıza ne kadar uymuş!

Kıymetli

eşyanız
evrakınız
hatıralarınız
için

en emin muhafaza yeri

çelik kasalarımızdır.

Yapı ve Kredi Bankası

Galata Şubesi

Ultramin
DİŞ KREMİ
Dişleri çürümekten korur

BANTAM
SUPER-THIN

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI
Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.
Genel deposu :
Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

Sahibi: F. KARAN
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı Yer: TAN Matbaası

TEMMUZ SAYISI ÇIKTI
40 SAYFA 50 KURUŞ
Hanımeli

Türkiyenin en büyük en zengin çok renkli
KADIN GAZETESİ
1 — Sizin en iyi en sadık, vefalı arkadaşınızdır.
2 — Sizi düşünür, sizi sever ve sizin için çalışır.
3 — Elinize ve evinize çok yakışır. Sizi dinlendirir.
Okuyunuz ve tavsiye ediniz. Pafta ilâvesiyle

İstanbul TAN Matbaası

Tecrübe ettiniz mi?
Dentosil
DİŞ KREMİ
Bol köpürür, zevkinizi okşar
sizi ferahlandırır.

SAYIN DOKTOR ve ECZACILARA :
Büyüklerin ve çocukların ishallerine karşı en müessir
DEVA
TANDOZOL KÜREM
DEPOLARDAN ECZANELERDEN arayarak isteyiniz.